

Vztrajati pri resničnih virih

V četrtek, 28. oktobra 1982 je bil na Osnovni šoli Marjan Novak – Jovo že drugi delovni posvet zgodovinarjev NOB, oziroma tistih izpod katerih peres nastajajo krajevne kronike in monografije.

Veliko je bilo idej, priporočil in nasvetov za konkretne akcije KO za zgodovinske pri P OK SZDL, kateri je posvet tudi organiziral.

Edini smo si bili, da bo kvalitetna kronika naše občine med NOB lahko nastajala samo ob veliki in delovni skupini, katera bo skušala zbrati kolikor je mogoče podatkov, obenem pa jih sproti preverjati, saj moramo pri pisanju zgodovine vztrajati pri resničnem podajanju virov.

Pri tej obsežni akciji pa nikakor ne moremo mimo sodelovanja z osnovnimi šolami in krajevnimi skupnostmi.

Udeležba je bila lepa. Tako je bilo poleg tovarišev, ki so že napisali krajevne kronike tudi cela vrsta strokovnjakov, od katerih pričakujemo največ. Tudi vse družbenopolitične organizacije so zagotovile udeležbo, česar smo bili še posebej veseli.

Posvet lahko ocenimo kot dober in koristen. Nikakor pa s takšno obliko posvetovanja ne smemo pretiravati, zato smo se domenili, da se dobimo ponovno šele takrat, ko bomo imeli zbranega že veliko gradiva in ga bomo na takšnem delovnem posvetu tudi preverjali.

Mojsa Černe

IZ SIS OTROŠKEGA VARSTVA IN KULTURE

Število vrtcev raste

Temeljna naloga Skupnosti otroškega varstva je neposredna družbena skrb za otroka ob upoštevanju potreb in možnosti vsesplošnega družbeno ekonomskega in socialnega razvoja v občini in mestu. Kaj smo na tem področju naredili v letošnjem letu?

O tem smo se pogovarjali z Mileno Smola, tajnico Skupnosti otroškega varstva in Občinske kulturne skupnosti.

Programa priprave otrok za vstop v osnovno šolo, ki v skupnosti predstavlja zagotovljeni program, so bili deležni vsi otroci. 80-urni program za otroke v starosti od 4-5 let je bil uveden v notah VVO in v 4 OŠ. Udeležba otrok je slaba, kar gre pripisati predvsem nepripravljenosti staršev in dejstvu, da jevedno več otrok vključenih v VVO.

V okviru zagotovljenega programa poteka tudi varstvo otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju v enem razvojnem oddelku v DE Sonje Vidmar II (Murgle), kjer pa se žal tudi ugotavlja upad števila otrok. Obseg programa dnevnega varstva in vzgoje predšolskih otrok v VVO se je z izgradnjo VV objektov Kozarje in Rožna dolina povečal za 214 otrok. S pričetkom dejavnosti VV objekta Krim-Rudnik Galjevica pa se je obseg povečal še za 179 otrok. S prvim septembrom sta začela delovati tudi oddelka po 20 otrok v že zgrajenih objektih v Podpeči in Horjulu.

V dnevno varstvo in vzgojo je bilo 15. septembra vključenih 3346 otrok od skupno 7845 vseh predšolskih otrok v občini, kar predstavlja 42,55 odstotno vključitev vse predšolske generacije v občini. Število varstvenih družin je v letošnjem letu padlo od 22 na 20. Naloge dopolnilnega programa, letovanja, zimovanja otrok, otroška igrišča, izobraževanje staršev in kadra se letos niso razširjale. Denarno pomoč (otroški dodatek) prejmeta v naši občini 1302 upravičenci za 3304 otrok. Iz programa samoprispevka III so izdelane programske osnove za VV objekta: Ig, Bonifacija, prizidek Trnovo, Viško polje in Brdo.

Kakšno bo stanje prihodnje leto?

Višji otroški dodatki

V pripravo otrok za vstop v osnovno šolo (gre za otroke, ki niso vključeni v VVO) bo vključeno enako število otrok, torej 443. V vzgojo in varstvo predšolskih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju bo v naši občini vključenih 7 otrok, 80-urni program za otroke od 4-5 let, ki niso vključeni v VVO bo zagotovljen vsem otrokom. V VVO bo v začetku leta 1983, verjetno pa se stanje do konca leta ne bo bistveno spremenilo, vključenih 3466 otrok, v varstvenih družinah pa bo varstva deležnih 129 otrok. Število upravičenih otrok do otroškega dodatka se v primerjavi z letošnjim letom ne bo povečalo, nasprotno, zelo se bo znižalo, povečal pa se bo znesek denarne pomoči, tako da bodo potrebna sredstva ostala skorajda v enaki višini. Koliko jih bo prihodnje leto upravičenih do porodniškega dopusta je seveda nemogoče napovedati, povemo pa naj le, da je bilo teh upravičencev letos v naši občini 570, v celotni Ljubljani pa 6440.

Več društev – manj dejavnosti

S tovarišico Mileno Smola smo se pogovarjali tudi o stanju na področju kulture v naši občini. Kot nam je povedala, se je število kulturno-umetniških društev v KS povečalo za novoustanovljeni KUD Vnanje Gorice, opaža pa se upad dejavnosti obstoječih društev, saj se je število gledaliških skupin znižalo z lanskih 15 na letošnjih 10, medtem ko je število pevskih zborov ostalo nespremenjeno, število pevcev v njih pa se je povečalo. Zanimivo pa je, da raste zanimanje odraslih za folklor.

Šolska kulturna društva so svoj obseg dejavnosti močno razširila in tudi kvalitetno izboljšala raven izvedenih programov.

Krajevne skupnosti so se zelo skromno poslužile možnosti priprave prireditev v okviru kulturne akcije, čeprav so bila sredstva zagotovljena. Prireditve so bile namreč le v enajstih KS.

Število amaterskih knjižnic se v letošnjem letu sicer ni povečalo, razširila pa se je njihova dejavnost. Razširila se je tudi dejavnost matične knjižnice »Prežihov Voranc«, medtem ko je potujoča knjižnica ostala na isti širini dela.

Občinska kulturna skupnost in občinska zveza sta si preko svojih delegatov prizadevali, da se je v letošnjem letu iz združenih sredstev za investicij-

SKRB ZA STAREJŠE OBČANE

Več človeške topline

V skladu z izhodišči za obeležitev tedna solidarnosti je koordinacijski odbor za socialistično solidarnost pri OK SZDL posebno pozornost posvetil akcijskemu programu namenjenemu starejšim občanom.

Število ljudi, starih nad 65 let, namreč stalno narašča. Vzporedno s tem pa narašča tudi skrb širše družbe zanje.

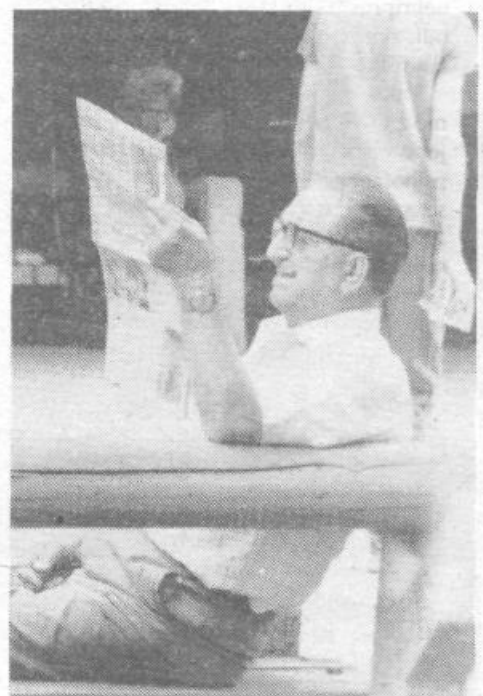
Bistveni premik je bil storjen predvsem na področju zavodskega varstva starejših ljudi. V Ljubljani je v splošnih socialnih zavodih 1606 mest, od tega je 663 mest v naši občini, v Domu na Bokalih in v Domu Kozarje. Od občanov viške občine jih 206 živi v naših dveh domovih, 107 v domovih drugih občin, 67 pa izven Ljubljane.

Seveda pa zavodsko varstvo še ni dovolj. Dograjevati bomo morali še nekatere pomanjklivosti. Predvsem moramo, so poudarili na omenjenem koordinacijskem odboru, v bodoče posvetiti več skrbi razvoju nege na domu, izboljšati moramo servisne storitve domov, prizadevati si moramo za večjo gradnjo stanovanj za upokojece, povečati in izboljšati moramo vključevanje v proces rehabilitacije starejših občanov, več moramo storiti za tesnejše povezovanje odgovornih SIS, družbenih organizacij in društev, KS in izvajalskih OZD s področja družbenih dejavnosti oziroma socialnega skrbstva, zdravstva, pa tudi vzgoje in izobraževanja.

Vzporedno z očitnim razvojem na področju skrbi za starejše si namreč ne smemo zatiskati oči pred drugo skrajnostjo, ki jo je prav ta napredek tudi prinesel s seboj ali jo vsaj izpostavljal. Iz dneva v dan namreč je bolj prisotna brezbriznost do sočloveka. Za starejše ljudi pa bomo storili vse šele takrat, ko bomo humanizirali odnose do take

mere in na tak način, da ne bodo osamljeni z občutkom pozabljenosti in nekoristnosti, odtrgani od življenja in dogajanj.

Zelo veliko, pravzaprav največ, lahko za starejše storimo v krajevnih skupnostih. Sosedska pomoč mora tu priti do veljave, njena vsebina mora biti prav tu najbolj prisotna. Samo strokovna pomoč ni dovolj. Vsi in vsak posameznik bi se moral zavedati svoje humane dolžnosti – pomagati.

ti. Največ so doslej storili aktivisti Redečega križa, že danes jim moramo priskočiti na pomoč vsi. Krajevne konference SZDL, kot nosilci akcije, morajo vzbuditi vse dejavnike v KS in v občini, da bodo koordinirano pristopili k izvajanju sosedske pomoči za starejše občane, seveda v sodelovanju s strokovnimi službami.

V programu te pomoči pa naj bo vključeno evidentiranje vseh starejših občanov, servisne dejavnosti in uslužna dela (prinašanje hrane, zdravil, kurjave, ... za tiste, ki jih potrebujejo, spremljanje starejših na sprehode, obiski na domovih za starejše občane, priprave prireditev in proslav, aktiviranje starejših občanov in še bi lahko naštevali.

Omogočimo, skratka, starejšim občanom, da se bodo počutili resnično varne in zadovoljne v naši družbi z veliko mero človeške topline.

N. L. Č.

S tuberkulozo ni premirja – bolezen še ni iztrebljena

Piše: Ustar-Latkovič dr. Majda spec. za pljučne bolezni in tuberkulozo

DRUGI DEL

Zakaj se tuberkuloza težko obvlada?

Kljub odkritju povzročitelja bolezni, vakcinaciji, uspešnim zdravilom in tehnološkemu napredku v odkrivanju in ugotavljanju bolezni tuberkuloze ni lahko izkoreniniti. Jetika je namreč kronična infekcijska bolezen. Le posamezne inficirane osebe zbole tako, lahko pa obolevajo v teku celega življenja, če se zaradi zunanjih ali notranjih dejavnikov zmanjša prirodna odpornost proti bolezni. Kako vpliva zmanjšana biološka odpornost prebivalcev, nam je dokaz močan porast tuberkuloznih bolnikov v obdobju obeh svetovnih vojn.

Jetika danes ni več medicinski temveč socialno medicinski problem. Bolezen se rojeva danes med prebivalci, ki žive v težjih socialnih razmerah, med katerimi je najpomembnejša neprimerna prehrana, ki je rečna z beljakovinami živalskega izvora in vitamini. Ti prehrabeni artikli pa so tudi najdražji.

Tuberkulozo spremljajo skromni bolezenski znaki (kašelj, rahlo zvišana telesna temperatura, utrujenost, izguba teka in hujšanje). Marsikateri bolniki zato ne iščejo pravočasno zdravniške pomoči. Vzrok temu je tudi zdravstvena neprisotnost, ki jo pogojuje tudi stopnja izobrazbe.

Tuberkulozni bolnik, ki izloča bacil tuberkuloze, okužuje zdrave osebe, predvsem tiste, s katerimi živi v tesnejšem stiku – kontaktu. Okužba se prenaša s kapljično infekcijo. Slabe stanovanjske ptičke pospešujejo infekcijo. Osebe v ožjem stiku s tuberkuloznim bolnikom zbole v povprečju tudi do 40 krat pogosteje kot ostali prebivalci. Zato ni potrebno posebej poudariti, zakaj življe-

nje v prenatrpanih stanovanjih pospešuje zbolevanje.

Zaradi pomanjkanja dela in zaslužka pred 1. svetovno vojno in obdobju gospodarskih kriz pred 2. svetovno vojno se je pojavilo izseljenstvo z vsjo socialno problematiko, ki se ji je pridružila še bolezen – tuberkuloza. V zahodnih evropskih deželah ugotavljajo še danes 2 krat večjo obolenost za tuberkulozo med priseljenci kot med stalnimi prebivalci.

Zadnjih 15 let opažamo tudi v Sloveniji tako imenovano industrijsko migracijo delovne sile iz drugih republik naše države. V Slovenijo prihajajo na delo osebe iz tistih krajev, ki imajo slabše epidemiološke kazalce tuberkuloze kot pri nas. Priseljeno prebivalstvo se zaposluje pogosto na težjih delovnih mestih in ima slabše socialno-ekonomske pogoje za življenje. Delavci varčujejo pri hrani, da čimveč denarja lahko pošiljajo domov svoji družini, če pa jo pripeljejo s seboj, žive v slabih stanovanjskih razmerah. V Sloveniji se vodi posebej evidenca obolenih, ki so priseljeni od drugod. Med na novo obolenimi je bilo zadnja tri leta v povprečju kar 21% priseljenega prebivalstva.

Starostni sestav obolenih se je močno spremenil. Najmanj je bolnih otrok do 15. leta starosti. Najvišji vrh obolenosti je v obdobju največje produktivnosti, v starosti od 20 do 35 let, celo več kot v starosti nad 65 let. Podoben pojav opisujejo tudi v nekaterih drugih zahodno-evropskih deželah.

Zelo pogosto zbole vajo za jetiko alkoholiki. Negativen odnos do zdravja in življenja omogoča tudi širjenje infekcije med zdravim prebivalstvom. Za tuberkulozo so dovzetnejši tudi sladkorni bolniki in osebe, ki dolgo časa prejemajo citostatike in hormonska zdravila (kortizonske pripravke).

(Se nadaljuje)